



## VIỆT NAM – HỘI NGHỊ CỦA NHÓM CÁC NHÀ TƯ VẤN CHO VIỆT NAM

Hà Nội, Ngày 4-5 Tháng 12, 2008

Bài phát biểu của ông Shogo Ishii  
Trợ Lý Vụ Trưởng, Vụ Châu Á Thái Bình Dương, Quỹ Tiền Tệ Quốc Tế

1. Lời đầu tiên tôi muốn nói là tôi thật vinh hạnh được đại diện cho Quỹ Tiền Tệ Quốc Tế (IMF) tham dự Hội Nghị của Nhóm Các Nhà Tư Vấn này. Chủ đề của Hội Nghị lần này “*Ổn Định Nền Kinh Tế và Duy Trì Tiềm Năng Tăng Trưởng*” đặc biệt phù hợp trong bối cảnh nền kinh tế toàn cầu đang có những diễn biến bất thường. Và tôi xin được cảm ơn Chính phủ Việt Nam đã tạo cơ hội để thảo luận về những vấn đề quan trọng này với các quý vị. Trong phần khai mạc, tôi được đề nghị đưa ra một đánh giá tổng quan về triển vọng kinh tế toàn cầu và những thách thức đối với Việt Nam.
2. Trước khi bắt đầu, tôi muốn nhắc lại một điểm mà chúng tôi đã có nhiều dịp đề cập. Đó là, mặc dù có sự mất ổn định kinh tế năm nay và năm tới sẽ còn nhiều khó khăn, song triển vọng kinh tế về trung hạn của Việt Nam vẫn rất thuận lợi, miễn là Chính phủ duy trì được đà cải cách kinh tế mà đã đem lại rất nhiều thành công trong thập kỷ này. Tuy nhiên, trước hết Việt Nam sẽ phải vượt qua được những thách thức trong ngắn hạn xuất phát từ tính dễ bị tổn thương trong nước, mà những điểm yếu này lại trở nên nghiêm trọng hơn do những bất ổn toàn cầu. Hôm nay, tôi sẽ tập trung vào những thách thức này.

### **Những Diễn Biến Kinh Tế Toàn Cầu**

3. Cho phép tôi được bắt đầu với những đánh giá mới nhất của chúng tôi về những diễn biến kinh tế toàn cầu. Như các quý vị đã biết, triển vọng kinh tế toàn cầu đã xấu đi rất nhiều trong những tháng gần đây. Theo dự báo gần đây nhất của chúng tôi thì sản lượng của thế giới được dự báo chỉ tăng lên 2,25 phần trăm trong năm 2009, giảm 0,75 điểm phần trăm so với những dự báo nêu trong Báo Cáo về Triển Vọng Kinh Tế Thế Giới Tháng 10, 2008. Sản lượng của các nền kinh tế phát triển dự báo sẽ giảm trong năm 2009, đây là sự suy giảm đầu tiên kể từ thời kỳ hậu chiến tranh. Đối với các nước mới nổi, tăng trưởng sẽ chậm lại đáng kể. Triển vọng tăng trưởng đang xấu đi sẽ làm giảm giá các mặt hàng sơ chế. Giá dầu thô đã giảm hơn 50 phần trăm so với giá đỉnh điểm và giá các mặt hàng sơ chế khác cũng đã giảm rất mạnh. Mặc dù điều này đã làm giảm áp lực lạm phát nhưng cũng sẽ làm giảm triển vọng tăng trưởng của các nền kinh tế xuất khẩu hàng hóa sơ chế như Việt Nam.

## **Triển Vọng Kinh Tế của Việt Nam**

4. Triển vọng về ngắn hạn còn rất nhiều thách thức, và những thách thức này trở nên nghiêm trọng hơn vì thực tế là các nhà chức trách sẽ phải đồng thời đối phó với mức thâm hụt cán cân vãng lai lớn và cả những yếu kém của khu vực ngân hàng lẫn khu vực doanh nghiệp, đặc biệt là khu vực các doanh nghiệp nhà nước (DNNN). Dự báo gần đây nhất của chúng tôi phản ánh những thách thức này:

- Chúng tôi cho rằng tăng trưởng GDP thực sẽ giảm xuống 5 phần trăm trong năm 2009 từ mức 6,25 phần trăm trong năm 2008.
- Lạm phát chung sẽ giảm mạnh xuống một con số vào cuối năm 2009 nhờ việc giảm giá các hàng hóa sơ chế, mặc dù lạm phát cơ bản (loại trừ lương thực, thực phẩm thô và năng lượng) có thể sẽ giảm từ từ hơn do việc dự kiến tăng lương mạnh sẽ truyền tác động tới nền kinh tế.
- Thâm hụt cán cân vãng lai đối ngoại được dự báo sẽ giảm với tăng trưởng nhập khẩu thấp hơn sẽ thừa bù đắp cho việc giảm xuất khẩu và giảm kiều hối. Tuy nhiên, thâm hụt cán cân vãng lai vẫn sẽ ở mức cao là 9 phần trăm GDP trong năm 2009 (khoảng 12 phần trăm trong năm 2008) và mức này, cùng với dự trữ quốc tế tương đối thấp (bằng 3 tháng nhập khẩu) sẽ là nguồn tạo nên tính dễ bị tổn thương.

5. Hơn thế nữa, triển vọng kinh tế này còn tùy thuộc vào một số rủi ro làm giảm tăng trưởng. Trước tiên, là một nền kinh tế còn nhỏ và mở cửa, nên khi nền kinh tế toàn cầu suy thoái mạnh hơn nữa, đặc biệt là suy thoái ở các nước phát triển chiếm tỷ trọng lớn trong tổng xuất khẩu và tổng lượng kiều hối của Việt Nam, thì sẽ tác động mạnh đến Việt Nam. Điều thứ hai, những điều kiện về tài chính toàn cầu ngặt nghèo hơn sẽ làm giảm đầu tư trực tiếp nước ngoài và các luồng vốn chảy vào khác, mà đây là những luồng vốn cần có để tài trợ cho mức thâm hụt cán cân vãng lai lớn. Mặc dù nợ nước ngoài ngắn hạn của Việt Nam và các nhà đầu tư nước ngoài nắm giữ chứng khoán trong nước ở mức thấp đã tạo ra một sự bảo vệ nào đó, song sự sụt giảm lòng tin, nhất là lòng tin của các nhà đầu tư trong nước sẽ tạo áp lực đối dự trữ và tỷ giá. Cuối cùng, các hoạt động kinh tế chậm lại sẽ làm tăng tính dễ bị tổn thương ở các doanh nghiệp trong nước và hệ thống ngân hàng.

### **Đối phó với những thách thức**

6. Ưu tiên trước mắt là phải trèo lái nền kinh tế vượt qua được những khó khăn trong ngắn hạn này một cách an toàn và phải đảm bảo sự ổn định về tài chính và kinh tế vĩ mô trong bối cảnh suy thoái toàn cầu nghiêm trọng. Cần chú trọng vào vấn đề bảo vệ thành quả mà Việt Nam đã đạt được trong thập kỷ qua.

7. Thách thức đầu tiên mà Chính phủ đã nhận thấy là phải đặt ra một chiến lược cho năm 2009. Điều này đòi hỏi phải đặt ra các mục tiêu kinh tế cho Năm 2009 một cách thận trọng, đặc biệt là các mục tiêu về tăng trưởng và đầu tư, cũng như nên ghi nhận rằng các mục tiêu này có thể cần được điều chỉnh khi các sự kiện diễn biến. Việc IMF phải thường xuyên

chính sửa dự báo về kinh tế toàn cầu là minh chứng cho thấy việc dự báo kinh tế trong môi trường toàn cầu hiện nay khó khăn đến thế nào.

8. Thách thức thứ hai là phải thiết kế những chính sách kinh tế vĩ mô phù hợp được dẫn dắt bởi những cân nhắc sau đây:

9. **Cân đối các rủi ro.** Mặc dù cán cân rủi ro đã chuyển từ lạm phát sang tăng trưởng, song Chính phủ sẽ cần phải tiến hành một cách thận trọng việc nói lỏng các chính sách kinh tế vĩ mô. Không giống như các nước khác trong khu vực, vị thế đối ngoại tương đối yếu của Việt Nam đã làm hạn chế khả năng của Chính phủ trong việc theo đuổi các chính sách tài khóa và tiền tệ nói lỏng. Để đạt được một sự cân bằng thích hợp giữa tăng trưởng và những rủi ro bên ngoài sẽ đòi hỏi phải quản lý kinh tế vĩ mô thật khéo léo. Cụ thể hơn là:

- Ngân Hàng Nhà Nước Việt Nam (NHNN) sẽ cần phải cẩn trọng trong việc nói lỏng chính sách tiền tệ hơn nữa, và phải cân nhắc các mục tiêu tăng trưởng và ổn định kinh tế một cách thận trọng. Chính phủ cần nhìn nhận đúng về tiến trình tệ tệ mà NHNN sẽ phải trải qua. Áp lực giảm giá tiền VND gần đây là bằng chứng rõ ràng về các chính sách sẽ phải được cân bằng tinh tế như thế nào.
- Việc nói lỏng biên độ tỷ giá giao dịch gần đây rất đáng hoan nghênh và chúng tôi tiếp tục ủng hộ những bước tiếp theo hướng tới một chế độ tỷ giá hối đoái linh hoạt hơn nữa khi điều kiện cho phép.
- Cần phải kiểm chế chính sách tài khóa và dành một khoản trong chi ngân sách để tài trợ cho các nhu cầu về cơ sở hạ tầng thiết yếu cũng như hỗ trợ các nhóm dân cư dễ bị tổn thương. Điều này đòi hỏi phải rút nguồn lực ra khỏi các dự án đầu tư kém hiệu quả, kể cả nguồn lực dành cho các DNNN. Trong trường hợp triển vọng kinh tế xấu hơn dự đoán thì có thể cân nhắc đến việc tăng thêm chi ngân sách cho an sinh xã hội.

10. **Bảo vệ các thể chế.** Điều quan trọng là phải đưa ra một khuôn khổ để đối phó kịp thời với bất kỳ sự tổn thương nào của khu vực ngân hàng và khu vực DN nảy sinh do tác động của suy thoái kinh tế. Mặc dù những báo cáo của NHNN cho rằng những rủi ro trong hệ thống ngân hàng cho đến giờ đã được kiểm soát đã rất khích lệ chúng tôi, tuy nhiên vẫn có những dấu hiệu về tình trạng căng thẳng xuất phát từ chất lượng tài sản có đang xấu đi, và những căng thẳng này có thể sẽ nghiêm trọng hơn trong thời gian tới. Việc giám sát chặt chẽ các DNNN lớn cũng rất quan trọng để phát hiện và xử lý các vấn đề có thể mang lại rủi ro lớn về tài khóa và ngân hàng.

11. **Cải thiện chất lượng số liệu và truyền thông.** Năng lực hoạch định các chính sách thích hợp phụ thuộc phần lớn vào chất lượng của thông tin sẵn có đối với các nhà hoạch định chính sách. Mặc dù NHNN đã có những bước tiến rất đáng hoan nghênh trong việc cải thiện chất lượng và tính kịp thời của số liệu tiền tệ và dự trữ, song các số liệu khác vẫn còn nhiều vấn đề lớn, đặc biệt là những số liệu và ngân sách, về DNNN và về hoạt động ngân hàng. Cần phải khẩn trương giải quyết các vấn đề này và IMF luôn sẵn sàng giúp đỡ Chính phủ bằng những kinh nghiệm của chúng tôi trong vấn đề này, chẳng hạn như thống kê tài khóa và

ngân hàng. Hơn nữa, một điều rất quan trọng là Chính phủ nên trình bày về những sáng kiến chính sách có phối hợp và toàn diện hơn để làm tăng thêm lòng tin của các nhà đầu tư.

12. ***Thúc đẩy các cải cách cơ cấu.*** Tôi vừa tập trung vào những thách thức kinh tế vĩ mô ngắn hạn nhưng tôi muốn kết luận bằng cách nhấn mạnh về tầm quan trọng của một lịch trình cải cách cơ cấu rộng hơn nữa, đặc biệt là cải cách khu vực DNNN và khu vực ngân hàng là những khu vực mà đã cải cách trong năm ngoái đã chậm lại, cũng như nhấn mạnh về tầm quan trọng của lịch trình hiện đại hóa những thể chế chủ chốt như NHNN và Bộ Tài Chính. Việc duy trì đà cải cách những khu vực này là rất quan trọng không chỉ để duy trì thành quả ấn tượng của Việt Nam theo hướng trở thành một nền kinh tế mới nổi theo đúng nghĩa mà còn quan trọng đối với việc củng cố lòng tin của các nhà đầu tư, là điều đặc biệt cần khi nền kinh tế phải vượt qua giai đoạn khó khăn này.

13. Cho phép tôi một lần nữa xin cảm ơn các quý vị về cơ hội được tham gia vào những cuộc thảo luận này. Thay mặt cho IMF, tôi xin khẳng định lại những cam kết của chúng tôi sẽ tiếp tục đưa ra những khuyến nghị chính sách tốt nhất và tiếp tục hỗ trợ Việt Nam trong tình hình khó khăn này.

Xin trân trọng cảm ơn.